

PTS CC

04 2258-66
805.1

Politiets sikkerhetstjeneste
Den sentrale enhet

Postboks 4773 Nydalen, 0421
OSLO

post@pst.politiet.no

Tlf.nr. 23 30 50 00

Faksnr. 23 30 51 20

Besøksadresse:

Kristoffer Aamots gate 9

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Kontaktperson: Signe Kathrine
Aalling

Deres ref.: 04/2258

Vår ref.: 200600717-2 008

Dato: 7. november 2006

Gjenpart:
Justisdepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Høring - forslag til endringer i ekomloven og ekomforskriften

Det vises til Samferdselsdepartementets høringsbrev av 21. august 2006 med forslag til endringer i ekomloven og ekomforskriften. Av tidsmessige hensyn lot det seg ikke gjøre å overholde fristen for høringsvar. Politiets sikkerhetstjeneste (PST) ønsker likevel å fremholde noen merknader som med dette oversendes Samferdselsdepartementet, med gjenpart til Justisdepartementet.

PSTs merknader omfatter innledningsvis noen generelle betraktninger og dernest noen merknader knyttet til enkelte forslag til endringer i ekomloven.

Ekomloven skal ivareta ulike hensyn og beskytter således ulike interesser som av natur kan være motstridende, så som forbrukerinteresser, markeds- og konkurranseinteresser og samfunnsinteresser. Ekomlovens bestemmelse om tilrettelegging for lovbestemt tilgang til informasjon (§ 2-8) er et eksempel på at ulike interesser kan være motstridende. Her står teletilbydernes interesser knyttet til markedsandeler og økonomi opp mot samfunnets interesser knyttet til lovbestemt tilgang til elektronisk kommunikasjon og oppklaring av alvorlig, samfunnsskadelig kriminalitet. I praksis vil oppfylning av tilretteleggingsplikten være avgjørende for at politiet kan benytte etterforskningsmetoder som kommunikasjonskontroll og innhenting av trafikkdata. Poenget er med andre ord at fravær av lovpålagt tilrettelegging kan forhindre politiet og PST fra å benytte lovlige etterforskningsmetoder i arbeidet med forebygging, avverging og etterforskning av alvorlig kriminalitet og i ytterste konsekvens hindre oppklaring. Det er på denne bakgrunn med en viss undring det konstateres at høringsnotatet så vidt sees ikke drøfter samfunnsspørsmål knyttet til lovbestemt tilgang til informasjon i tilknytning til forslagene.

Med referanse til høringsnotatet, vil PST i det følgende komme med merknader til utvalgte punkter.

2 – Overtredelsesgebyr, straff og tvangsmulkt

PST er positive til innføring av overtredelsesgebyr som et alternativ mellom sanksjonene straff og tvangsmulkt. Det fremstår ved dette som myndigheten gis et mer nyansert handlingsrom for å knytte sanksjoner til blant annet manglende oppfølging av pålegg gitt i loven.

Som beskrevet innledningsvis fremstår det som åpenbart at en teletilbyder kan ha en ikke ubetydelig økonomisk interesse i å unnlate å etterkomme pålegg eller å unnlate å stanse lovbrudd etter myndighetens første påpekning.

PST og politiets erfaringer knytter seg i første rekke til tilbyders plikt til å legge til rette for lovbestemt tilgang til informasjon etter ekomloven § 2-8. Erfaringene generelt går ut på at nye teknologier og tjenester utvikles og introduseres på markedet uten at politiet sikres lovbestemt tilgang til den elektroniske kommunikasjon. Tilbyderen iverksetter deretter et arbeid for å oppfylle lovens krav, og erfaringer har vist at det kan ta inntil ett år før lovbestemt tilgang til informasjon sikres. Dette er ikke tilstrekkelig. Det legges opp til at § 2-8 omfattes av de bestemmelsene hvor det kan være aktuelt å ilegge overtredelsesgebyr. Høringsnotatets konklusjon vedr. dette i pkt. 2.3.3.6 på side 15. tiltres. Det er PSTs håp at denne sanksjonsform kan bidra til å sikre at tilretteleggingsplikten oppfylles. Alternativt bør det vurderes å ta inn en presisering i lovteksten, slik at det angis et uomtvistelig tidspunkt for når tilrettelegging skal være oppfylt.

3 – Særlig mobilregulerte soner

Med utgangspunkt i politiets hjemmel til å identifisere kommunikasjonsanlegg i straffeprosessloven § 216b, litra c, legges det opp til en ny bestemmelse i § 6-2, 4. ledd som sikrer varsling til myndigheten så snart som mulig etter at frekvensen er tatt i bruk. Det bemerkes at hjemmel for identifisering av kommunikasjonsanlegg også finnes i strpl. § 216a, 3. ledd. PST kan ikke se at det fremgår noe dokumentert behov for slik varsling. Dersom så likevel er tilfelle, har en ingen vesentlige innvendinger mot dette forslaget, men vil knytte noen kommentarer til varslingen. Politiets og PSTs bruk av tvangsmidler som foreskrevet i strpl. § 216a og b er av svært sensitiv karakter, og den er allerede undergitt ulike kontroll- og rapporteringsordninger. Det er viktig for effekten av metodene i fremtiden at informasjon om den aktuelle bruken og omfanget denne ikke tilflyter uvedkommende.

4 – Bredbåndstelefonti

Høringsnotatet tar utgangspunkt i at det i liten grad er nødvendig med store lovendringer. Det fremgår at det også i fremtiden vil tilbys ulike nye tjenester innen bredbåndstelefonti og liknende tjenester. PST ønsker her å fremheve viktigheten av at tilbydere ikke skal kunne tilby – verken nasjonalt eller som norsk leverandør internasjonalt, ved at tjenesten rutes via utlandet eller at servere står i utlandet – tjenester som ikke umiddelbart kan identifiseres som kommunikasjon mellom to kommunikasjonsanlegg.

Det bør etter PSTs oppfatning ikke kunne tilbys tjenester – uavhengig av teknologi og der det tradisjonelle telenettet benyttes som bærer av kommunikasjonen – uten at tilbyder av nettkapasitet eller tjeneste kan identifisere bruker eller abonnement som er benyttet. Videre bør det, jf. merknadene fremført ovenfor, ikke tilbys tjenester før det er tilrettelagt for lovlig kommunikasjonskontroll på tjenesten. Eksempler på at dette ikke er tilfelle i dag er innføringen av

3G-telefoni (UMTS) og mobiltelefoni fra trådløse IP-soner, hvor mobiltelefonen får tildelt et IP-nummer uten at tilbyder nødvendigvis kan identifisere bruker.

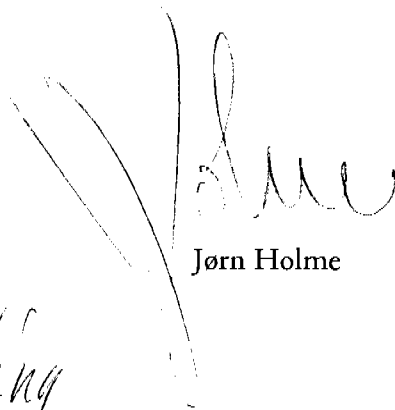
5 – ENUM

Det synes å fremgå av pkt. 5.3 at det legges opp til enklere "ruting" av bredbåndstelefoner (IP telefoni) enn dagens løsning. Erfaringer fra innføringen av kommunikasjonskontroll på internett-trafikk er blant annet at datatrafikken ble rutet mellom to kommunikasjonsadresser langt ute i nettet, og uten at tilbyder nødvendigvis kjente til trafikken og deltakerne i kommunikasjonen fordi trafikken ikke var innom sentralen. På denne bakgrunn vil vi peke på at innføring av ENUM - som en smidigere løsning for ruting mellom PSTN og IP-nett (og på sikt mellom IP-nett) - ikke må være til hinder for politiets adgang til å gjennomføre lovlig kommunikasjonskontroll.

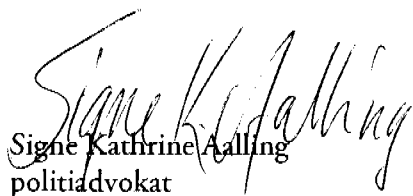
Enhver tilbyder av tjenester som muliggjør kommunikasjon i Norge må legge til rette for at kommunikasjonskontroll uavhengig av hvordan tilbyderen velger å konfigurere sitt nettverk.

8 – Øvrige endringer – NRDB (oversikt over porterte nummer)

I dagens telemarked med mange tilbydere og stor konkurranse om abonnentene er det et kjent fenomen at forbrukere bytter leverandør men beholder sitt telefonnummer. PST opplever at det kan ta flere dager før tilbyder av et gitt nummer er identifisert. Dette er ikke holdbart. I denne forbindelse imøtesees tilgang til en nasjonal database - med oversikt over porterte nummer - og rask responstid.

Jørn Holme

Signe Kathrine Aalling
politiadvokat